

מירנדה ריצ'רדסון ורוברט אורט ב. לרקוד עם זר' הצעירים הבריטים החמים ביותר

ליהנות, לשם שינוי, מן התפקיד שלו, מבלי לשקוע למצולותיו. הגברת הזקנה. הבחירה קשה יותר, משום שההיצע קטן יותר. אפשר להצביע שוב על טיז'רדי וז'ד, אחת ההחלטות הגדולות של הוליווד, שהופעתה האפיי סודית בהיו זמנים באמריקה הזכירה שוב עד

שר ב. מסיבה" הזרוקה המשכנעת

של קדוש מעונה, או שהעובדות ההיסטוריות מסולפות; או, מצד שני, שפורמן נפל בפח של הסופר-פרודוקציה האמריקאית. אין ספק שכאשר היו פחות אמצעים כספיים, טרח פורמן למצוא פיתרונות מקוריים יותר לסרטיו, ובימים הטובים שהיה עדיין בצ'כיה, חידש את עצמו בכל סרט. אבל אין זה צריך להוריד כהואזיה מן ההצלחה שיש לו כאן, וכל מי שיטען, כי אמאדיאוס הוא פחות מסרט טוב, הוא סתם קנטרן הרוצה להתייחס ככל מחיר.

הוסרטימטב. אם קשה לבחור את הסרטים הטובים של השנה, עוד יותר קשה להחליט על הרעים. הרשימה פשוט ארוכה מדי, ומי יוכל להחליט אם סינדי לומט פישל יותר בפגישות עם גארבו או אולי, היה זה אנדרי' ואידה ששבר את כולם עם אהבה בגרמניה, ושמה מגיע הכבוד המפוקפק לחנה ק. המבין והמבולבל של קוסטא גבראס. וזאת, כאשר מתייחסים רק לסרטים של בימאים מוכרים, מכובדים, שמהם אפשר ככל זאת לצפות להישגים. הרי אין טעם להיטפל לראמבו, או ליתר סירטייהשרות לכוכבייהאופינה.

הסרט המגוחך ביותר של השנה, בהתחשב בנתוני היסוד שלו, היה ללא ספק חולית עם הבימאי שעשה את איש הפיל, דייוויד לינץ', ועם ספר שנחשב כמעט לתנ"ך של המרע הבריטני — שלא להזכיר שנה של צילומים במכסיקו והשקעה של 40 מיליון דולר — מה שיצא כסופו של דבר, זה גימגום מבולבל לחלוטין, הן מבחינה סיפורית והן מבחינת עיצוב הרעיון, שני מרכיבים חיוניים בסוג זה של סרטים.

סרט אחר שהתחרה על פרס הגיחוך היה המצחיקון העלוב אני ואת ואני, שהיה חוסר-טעם בגילומי המושלם. גילגול נשמות של לילי טומלין ומיכאל עוויתות של סטיב מרטין עורר רחמים על התמימות והילדותיות של מי שעשה אותו.

האכזבה הגדולה של השנה היתה מינסי ומוד של בלייק אדוארדס. קשה להבין איך בימאי מבריק כל-כך, הנעזר בשלישיית שחקנים ומן לים — דאדלי מור, אן ריינקינג ואמי אדווינג — יכול היה להוציא תחת ידיו קומדיה תפלה, שדופה ועייפה שכזאת, על כתב טלוויזיה הנקרע בין אשה פוליטיקאית לאשה מוסיקאית. לקטנים יותר מותר, לאדוארדס אסור לעשות דבר כזה. ולבסוף, הסיום העצוב ביותר של השנה תעלומת אומגה היה סייטו האחרון של סם פקינפה, מן הבימאים הגדולים שקמו לאמריקה בשנות השישים. יתכן מאוד, שכל המאבקים מאחורי הקלעים להפקת הסרט הזה וכל התיסכולים שהיו לפקינפה בשנים שקדמו להפקתו, כאשר תוכניות עלו על שירותן, בוז אחר זה, מסבירים חלק מן הסייף המתוסכל ומן היומרות הריקה שיש בסרט הזה. בין שניב אחד לשני של סצינות, המוכיחות ימים עברו, מרשיש הסרט בניצוח עכורה של פילוסופיות תיקשוריות תיות סתומות, שאותן הוא מתקשה לפתח כראוי. חבל שהבימאי שעשה את אקדחיים אחרי הצהריים, חבורת הפראים וכלבי הקש גמר את הקריירה עם סרט כזה.

קאתלין טרנר ב. למות בעד תשוקה" שחקנית נהדרת בסרט רע

צאה בו ברגע. על דמעות של שתיקה, סירטו הראשון של הבימאי רולאנד ג'ופה, נאמר בין היתר, שסיפור הידיות האמיצה בין העיתונאי האמריקאי סטיב שנברג לבין עוררו הקאמבודי, דית פראן, העמיד כצל את האספקטים הפוליטיים של אחת הטרגדיות האיומות ביותר שעברו על אומה, והיו שהתלוננו כי המיכנה הדרמאטי אינו מושלם, ויש מעין שבר עלילתי באמצע. אולם הטענות כולן מתגמדות כאשר צופים בסרט המזועזע הזה. כי שום דבר אינו יכול להעמיד בצל את שדותי ההריגה המחרדים, את ההרס והחורבן שהופכים למציאות יומיומית, את הפיכתם של ילדים למכונות-דצח שרירותיות. אולי, כפי שטענו אחרים, זה סרט של מפיץ (דייוויד פאטנס) לא פחות משהוא סרט של בימאי, אבל בחשבון סופי, אין זה משנה כהואזיה.

אשר לאמאדאוס, מקומו מובטח ברשימה הזאת, ולוא רק בתור התופעה של השנה. מי היה חולם שחייו של מוצרט מסוגלים לשבור שיאים בקופה, בעידן של בוי ג'ורג' ודוראן-דוראן? אבל עובדה, בדרך שבה העביר מילוש פורמן את המחזה של פיטר שפר אל הבר, הפך סיפור היחסים בין מוצרט למלחין סלייארי למשל של מילחמת הכינויות בגאונני. גם כאן היו כמובן טרונות, על כך שמוצרט (בגילומו המבריק של טום האלסי) הוא קריקטורה של גאון, ומעריצי המוסיקה שלו מבקשים דווקא לראותו כדמות

של דיוקן מישפחה מתפרקת, אשר צייר מוריס פיאלא בלחיי אהבותינו. או את שובו המפואר של דייוויד לין לעשייה קולנועית, אחרי שתיקה בת 14 שנים, בהמעבר להודו. ובכל זאת, אם צריך רביעייה מובילה, נראה שצריך להתחיל בסרט שעורר מחלוקת מרה דווקא בקרב מבקריהקולנוע הנאורים. היו שחשבוהו לפיטפטים סלונים, ואחרים שסברו שהבימאי, אריך רוהמר, הוא צעיר ומבריק לא רק מבני גילו (מתקרב ל-70), כי אם גם מצעירים אחרים. הסרט ירח מלא בפאריס הוא הצלפה קשה בצרפתים ובמוסר הכפול שלהם, ותחקירי רציני ושנון כמרעיההנהגות. רק דואב הלב על ביל או'ריייה הצעירה, שהתחילה וסיימה בסרט זה קריירה שהיתה עשויה להיות מזוהרה, אלמלא נפטר זמן קצר אחרי שהופיעה בסרט.

סרט שהגיע כבר לארץ, כשהוא עמוס פרסים לעייפה, פאריס, טכסאס של וים וונדרס, מסע ארוך בחיפוש אחרי שורשים ובסיס לחיים, על פני אמריקה שנראית שונה מכל מה שהיתה פעם, במצלמתו של רוני מילר. גם כאן אפשר לטעון שוונדרס נשאר לעיתים תומו מדי, שיש מקומות שבהם הוא מאבד את המישמעת העצמית. אבל נגר כל אלה שקולה האווירה הנדירה שהוא יוצר, התחושות שהוא מעביר אל הצופה, סוג של קולנוע שיכול להיות כמעט דומם, או פטפטני להחריד (יש דוגמות לשני הכיוונים בסרט) אבל הוא נראה תמיד כקריאת-כיסא ספונטנית שהומי

כמה היתה מסוגלת לתת לכר, אילו ניתן הרבר ביריה. וכדאי אולי לציין את אמאנדה סלאי מור, שהופיעה בתפקיד ראשי אחד (כביתם של הרונברגים בדניאל) ובתפקיד-מישנה אחר הרבה יותר נוגע ללב, כטרוריסטית צמאת-אהבה במלון ניו-המפשייר. לינדי קראוז במקום בלב, כספרית שאינה מוותרת על כבודה, ואינגריד טולין, בהופעה קצרה וכואבת באחרי החזרה. העלו את תרומתן כמעט למישקל של תפקיד ראשי.

עם זאת, אין ברירה אלא להסכים עם האקדמיה האמריקאית ולבחור כפגי אשקרז'ט, מי שהיתה הגברת הוקנה התוהה על משמעות האימפריה בהמעבר להודו, כשחקנית-המישנה של השנה. היא כבר הרבה שנים שחקנית ראשית וגברת ראשונה בתיאטרון, הגיע הזמן שהקולנוע יחווה קידה עמוקה לכישורונה.

כאן אולי המקום לציין שתי שחקניות צעירות שהן בהחלט תגליות מבטיחות, שבוודאי עוד נשמע עליהן רבות: קלי מקג'ניס, אחרי ראובן ראובן, ובמיוחד אחרי העד, מצטיירת כאישיות חמה, מפוכחת ותוססת, מן הסוג שיחזיק מעמד הרבה שנים על הכר. ואילו מירנדה ריצ'רדסון, סוף אומנם רק צצה לאחורונה, בלרקוד עם זר, אבל אם תמשיך כך, והאילו מירנדה ריצ'רדסון הרביעייה המובילה. לגבי ארבעת סרטי השנה, הבחירה קשה מאוד. היא קשה משום שסרטים טובים היו לא מעט. אבל סרטים חרי-פעמיים, מן הסוג שייזכרו שנים רבות, זה כבר דבר אחר. למשל, איש לא יטען שהעד היה פחות ממותח אינטלגנטי ורגיש. למשל, למרות כל הטענות שיש נגד אריק רוהמר על שימוש עורף בריאליזם, כל מי שעניינים בראשו, לא יכול היה להתעלם מן התבונה והקסם של ירח מלא בפאריס. וצריך גם להכיר בעובדה שאחרי החזרה היה מבט מרתק מאחורי הקלעים של המיטבח הברמני, גם אם המבט היה בעל אופי טלוויזיוני. ואשר לדני רוא, איש ברודוויי, זה היה כהחלט וודי אלן מבריק ומשוכנע-נפש, לולא הסי-פקו כבר לראות את שושנת קאהירי הסגולה, סירטו הבא של אלן, שלא הוצג עדיין — אולי הטוב שבין כל סרטי עד היום. ובהחלט ראוי להזכיר לשבח את העיבוד הדינמי ומלא ההשראה של פראנצ'סקו רוזי בכרמן של ביזה, את ההריפות הכלת-מפתפת